

Het geheim van Adaada

Auteur: Colette Li (pseudoniem voor Nicolette Smabers)

Illustraties: Pauline Oud

Aanvulling op Leeslatthema's: raadsels

Genre: sprookje

Aantal bladzijden: 55

1 Korte inhoud

Prins Jan is een heel gewoon prinsje: hij loopt op slippers, heeft geen dure kleren en hij rijdt zeker niet in een koets. Hetgeen niet betekent dat prins Jan dus alles mag en kan. Hij mag niet alleen op stap en hij moet ook gewoon naar school. Maar... dat moet hij in zijn eentje doen bij meester Hein. En daar vindt hij dus niets aan.

Prins Jan moet als prins natuurlijk van alles leren om later de koning van Adaada te kunnen worden. En daarom zou hij het allerliefst willen leren toveren. Want dan is al dat leren nergens meer voor nodig.

Via een gat in de tuinmuur ontsnapt prins Jan aan zijn plichten en gaat hij op ontdekking in de omgeving van het paleis.

Op zijn stiekeme tocht door het bos bemerkt hij de aanwezigheid van de wiewie's. Ze zijn er wel, maar hij ziet ze niet. Hij zou graag willen weten of de wiewie's kunnen toveren.

Meester Hein weet ook van de wiewie's, maar hij heeft ze nog nooit gezien. En hij weet ook niet of de wiewie's kunnen toveren. Van zijn vader, de koning, mag prins Jan wel op onderzoek uit. Maar... alleen met meester Hein. Onderzoeken is beter dan leren uit dikke boeken, vindt zijn vader. Omdat er in het bos vreemde dingen gebeuren, mag prins Jan er niet alleen naartoe.

Met meester Hein lost prins Jan het geheim van de wiewie's op. Hij leert van meester Hein dat de wiewie's slapen in de grote lariks, op hun staartknopen. Ze zijn knuffelig zacht en daarom zo gewild bij de mensen dat ze zichzelf razendsnel onzichtbaar kunnen maken. Anders zou er geen wiewie meer bestaan! Ze zijn sneller weg dan prins Jan kan kijken.

Tijdens zijn tocht met meester Hein ontdekt prins Jan dat de wiewie's een schutkleur hebben. Ze zijn er dus wel, maar je kunt ze niet zien. Meester Hein is geweldig trots op de slimme ontdekking van prins Jan. Ze vertellen de koning hun ontdekte geheim. De koning moet lachen. Niks geen getover! En hij belooft het geheim niet verder te vertellen.

2 Villa-aspecten

2a Inleidend tekstje

(De teksten met een grijze achtergrond komen uit het boek. De paginanummers staan erbij).

Het geheim van Adaada wordt ingeleid met de volgende tekst:

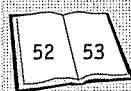
*Braaf je lessen volgen.
Of zelf op onderzoek gaan.
Wat zou jij kiezen?*

*Je mag niet alleen de tuin uit.
Je ontdekt een gat in de tuinmuur.
Wat doe je?*

Wanneer u deze inleidende tekst bespreekt, is het wellicht zinvol om de illustratie op pagina 4 erbij te nemen. Op onderzoek uitgaan en toch braaf zijn, klopt dat wel? Daarin zit een tegenstrijdigheid: gaan brave kinderen wel op onderzoek uit? Wanneer is op onderzoek uitgaan wel of niet braaf? Heeft dat met braaf-zijn te maken? Wat is er voor nodig om op onderzoek uit te gaan? Wie durft er op onderzoek uit te gaan? Is er wel eens iemand zo nieuwsgierig of dapper geweest? We zien prins Jan op de illustratie gehurkt voor het gat in de tuinmuur. Wat denken de kinderen? Gaat hij door het gat? Wat zal er gebeuren? Wat is er aan de andere kant van dat gat? Het is prins Jan verboden om de tuin uit te gaan.

Wie heeft zoiets wel eens gedaan: weten dat je het niet mag en dan toch nieuwsgierig iets onderzoeken? Wijs eventueel op de relatie met tv-series: herkennen de kinderen dit in een tv-programma? Zouden zij durven wat de tv-held durft?

2b Villa Alfabet

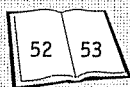

Taalkamer

*Wiewie's – ze zijn er en je ziet ze niet.
Hoe denk jij dat de wiewie's eruitzien?*

Meester Hein weet te beschrijven hoe de wiewie's eruitzien. Hij vertelt dat ze wollig, zacht en rond zijn. Ze hebben staarten en grappige ronde oortjes. Het zijn heerlijke knuffels, vindt meester Hein. Hebben de kinderen zelf een knuffel die aan deze beschrijving voldoet? Wat is hun lievelingsknuffel? Wat betekent die knuffel voor de kinderen?

Hoe zien ze de wiewie's? Behalve de informatie van meester Hein weten we niet hoe ze er verder nog uitzien. Wie bedenkt er nog meer over het uiterlijk van de wiewie's? Misschien een tekenblaadje erbij?

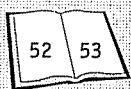
De 'even-alleen-zijn'-kamer

Als prins Jan kon toveren, dan toverde hij zich groot.

Heb jij dat ook wel, dat je ineens graag groot wilt zijn?

Prins Jan wil graag groot zijn om die dingen te doen die hij nu als kind nog helemaal niet mag doen. Wie wil er ook wel eens graag groot zijn, om welke reden en in welke situatie?

Is dat omdat je dan meer mag, of meer kunt? Of omdat je zelf je eigen beslissingen kunt nemen. Wat zou je het eerste doen wanneer je in één klap groot zou kunnen zijn?

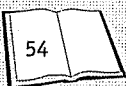
Toekomstzolder

Stel je eens voor dat jij een echte prins of prinses zou zijn! Zou jij net als prins Jan willen leven? Of toch anders?

Welk beeld hebben de kinderen van een koningshuis? Zou het leven van een echte prins of prinses wel zo'n roze wolk zijn? Inventariseer eens met de kinderen de voors en tegens van een leven als prins of prinses. Welke leuke, spannende kanten heeft dat en welke mindere kanten? Waarvoor zouden ze dan kiezen?

Wat denken ze: is prins Jan tevreden met zijn leven als prins? Is prins Jan een gelukkige prins? Op bladzijde 24, 32 en 34 staan wel aanwijzingen voor het antwoord op deze vraag. Zie ook de illustratie op bladzijde 33 van prins Jan aan tafel met zijn vader...

Colette Li schreef een e-mail aan alle lezers.
De tekst luidt:

Van: villa@maretak.nl

Aan: <alle lezers van Villa Alfabet>

Onderwerp: Het geheim van Adaada

Lieve lezer,

Vroeger, toen er nog niet zoveel mooie kinderboeken waren als nu, las ik vaak in hetzelfde dikke boek: de sprookjes van Grimm. Ook mijn zusje deed dat. We lazen Sneeuwwitje en Klein Duimpje, maar ook heel onbekende sprookjes, soms hele rare, die volgens ons niet goed afliepen. 's Avonds in bed veranderden we die sprookjes, anders konden we niet slapen. Of we verzonnen een beter einde. Zo maakten we van oude sprookjes nieuwe.

Er zitten dus heel wat sprookjes in mijn hoofd. Zoals 'Het geheim van Adaada'. Het gaat niet over elfjes en kabouters en betoverde kikkers. Maar er komt wel een prins in voor. En een betoverd bootje. En in het bos van Adaada leven hele vreemde wezens zoals klephanen en wiewie's. Ik ben benieuwd wat je van dit nieuwe, oude sprookje vindt. En of jij ook graag een levende knuffel zou willen hebben.

Hartelijke groeten,

Colette Li

Als u met de kinderen praat over de e-mail van Colette Li kunnen de volgende aspecten aan de orde komen:

Colette Li vertelt over de noodzaak om een dik boek te herlezen omdat er nog niet zoveel mooie kinderboeken waren in haar kindertijd. Herkennen de kinderen het herlezen van een boek? Maar dan omdat het zo mooi was of is? Welk boek bewaren ze naast hun bed? Welk boek is helemaal stukgelezen? Of is het een voorleesboek dat al duizend keer verteld is door papa of mama en dat vooral niet anders gelezen mag worden dan precies zoals het in het boek staat?

Het dikke boek van de schrijfster was een sprookjesboek. Hebben de kinderen thuis dat genre en kennen ze ook een titel? Wat vinden zij van sprookjes? Vinden ze sprookjes ook eng of spannend? Wat maakt ze zo spannend om te lezen?

Colette Li kon niet slapen van de nare afloop in de sprookjes. Daarom veranderde ze de afloop van die verhalen. Lopen sprookjes altijd slecht af? Het is toch: 'En ze leefden nog lang en gelukkig...' Of toch niet altijd?

De schrijfster is benieuwd wat de kinderen van dit 'nieuwe, oude sprookje' vinden. Waarom vindt ze *Het geheim van Adaada* een nieuw, oud sprookje?

Colette Li stelt de kinderen twee vragen in deze mail: wat zij van dit sprookje vinden en of de kinderen graag een levende knuffel zouden willen hebben. Bespreek deze twee vragen met de kinderen en moedig hen aan een mail naar Colette Li te sturen met daarin in ieder geval het antwoord op deze vragen.

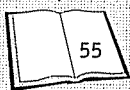
2c Vragen naar aanleiding van de Villaatjes

Na de hoofdstukken 2, 4 en 6 staan in het boek de Villaatjes afgedrukt. De vragen die daarbij horen en achter in het boek staan, zijn hieronder weergegeven.

Als u met de kinderen over het boek praat nadat ze het hebben uitgelezen, neem dan een selectie uit de vragen met hen door. Laat in eerste instantie de kinderen kiezen over welke vragen ze willen praten. Vraag dóór als er niet zo veel uitkomt. Vraag vooral weer naar eigen ervaringen en gevoelens in situaties die de kinderen zelf hebben meegemaakt.

U kunt er ook voor kiezen om de vragen meteen te bespreken als de hoofdstukken waarop de vragen betrekking hebben, gelezen zijn.

Het is bij het beantwoorden van de vragen onbelangrijk of het kind een 'goed antwoord' geeft. Vaak is niet duidelijk wat een correct antwoord is. Bovendien is het overdenken van de vraag het belangrijkste.

Vragen na hoofdstuk 2, bladzijde 20

- 1 Stel je voor: je zit alléén op school. Je krijgt les in je eentje.
Zou dat leuk zijn of niet?

Bespreek eens met de kinderen het beeld dat dit oproept: alle aandacht is voor jou, je hoeft nooit op je beurt te wachten. Je hoeft je vinger niet op te steken en geen bordje om te draaien als je naar de wc wilt want er zit toch nooit iemand op.

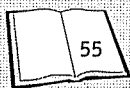
Maar voor wie houd je dan een spreekbeurt? Hoe kun je in de kring praten over wat er in het nieuws is, als je geen kring kunt maken? Kwartetten met z'n tweeën, dat kan niet eens. Een potje voetbal is onmogelijk. De kinderen kunnen vast wel een lijst verzinnen van de plus- en minpunten van alleen op school zitten.

- 2 Wat is dat spannend als de roze boot over prins Jan heen vaart. Ben jij ook wel eens zó bang geweest?

De kinderen kunnen pagina 13 nog eens herlezen. Wat een paniek voor prins Jan! Hij moet voor zijn leven knokken. Dat is wel een heel angstige situatie! Waren de kinderen ooit heel erg bang voor iets? Kunnen ze dit verhaal vertellen? Wat was de aanleiding, hoe ging het verder en hoe is de angst weer overgegaan? Hebben ze hulp gekregen van iemand? Wat vinden ze van de oplossing van prins Jan? Hij komt op het superslimme idee om onder de boot door te duiken. Welke andere oplossing zou er geweest kunnen zijn?

- 3 Tjik sist: 'Geen fanghand'. Waarom wil Tjik dat niet?

'Geen fanghand', staat er op pagina 19. Tjik wil zich niet laten zien en zich ook niet laten vangen. Het waarom krijgen we later in het boek pas te horen van meester Hein. Weten de kinderen nog wat meester Hein over de wiewie's heeft verteld? Ze zijn zo knuffelig zacht en zo grappig, dat iedereen wel zo'n levende knuffel zou willen hebben. En wat zou daarvan het gevolg kunnen zijn? Dan is er heel snel geen wiewie meer over!

Vragen na hoofdstuk 4, bladzijde 37

- 1 Wat bedoelt meester Hein als hij zegt: 'Eerlijk duurt het langst?'

Kennen de kinderen deze uitdrukking? Misschien moet de betekenis eerst toegelicht worden: wie altijd eerlijk is, komt het verst. Of: een leugen komt toch altijd wel een keer uit.

Kunnen de kinderen dit nu toepassen op de situatie van prins Jan?

Op bladzijde 29 lezen we de bekentenis van prins Jan: 'En dan zegt hij het maar eerlijk: "Ik was net in het bos meester"'. Prins Jan kan er maar beter niet om liegen. Hij beseft op dit moment dat meester Hein hem in het bos heeft gezien. Meester Hein heeft hem in het roze bootje gezien. Dus wat heeft het nog voor zin om erover te lie-

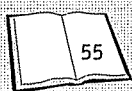

gen? Dan kan hij het maar beter opbiechten. Die keuze van prins Jan wordt door meester Hein gewaardeerd.

2 Meester Hein vindt dat prins Jan niet in sprookjes moet geloven. Vind jij dat meester Hein gelijk heeft?

In de opmerking van meester Hein zit een taalgrapje: in een sprookje zegt hij dat prins Jan niet in sprookjes moet geloven. En de kinderen? Denken zij dat sprookjes bestaan? Eigenlijk niet. En toch zeggen we vaak: 'Het lijkt wel een sprookje...', of: 'Het sprookje is toch uitgekomen...'. Wat wordt hier dan mee bedoeld? Kunnen de kinderen situaties aangeven waarop deze zinnen van toepassing zijn? Misschien komen ze met een huwelijk binnen het koningshuis of de voorspoedige carrière van een popartiest; de miljoenenprijs van een heel gewoon mens die het geld goed kan gebruiken...

En wil dat dan zeggen dat sprookjes toch bestaan? Wie vindt dat dit sprookjes zijn en wie vindt van niet?

Vragen na hoofdstuk 6, bladzijde 51

1 Zou jij een wiewie-knuffel willen hebben?
Hoe ziet jouw lievelingsknuffel eruit?

Waarom zouden de kinderen wel of niet zo'n levende knuffel willen? Willen ze zoiets niet omdat ze dat zielig vinden? Want kan dat wel, een wiewie in huis? Is dat nog wel leuk voor de wiewie? Of willen ze dat toch wel, fijn een knuffel helemaal voor jezelf, waar je erg veel van houdt en die ook heel veel van jou houdt?

Kunnen gewone knuffels dat ook? Wat betekenen knuffels voor de kinderen? Waar moet de knuffel zeker mee naartoe? Waar worden ze bewaard? Mogen ze gewassen worden?

Wat is hun lievelingsknuffel? Kunnen ze hem zo beschrijven met woorden dat iedereen begrijpt waarom het een heel speciale knuffel is?

2 Prins Jan, meester Hein en de koning kennen het geheim van Tjik. Vind jij dit veilig genoeg voor een geheim?

Wanneer is iets een geheim? Als niemand het weet, behalve... Maar als meer mensen het weten, is het geen geheim meer! Of maakt het verschil WIE het geheim kennen? Je beste vrienden of vriendinnen, die je absoluut kunt vertrouwen: zij zullen het zeker niet verder vertellen. Over welke dingen doe je geheimzinnig? Wanneer zeg je van iets dat het een geheim is? Hoe praat je over een geheim? Wie doet het voor: een geheim fluisteren in het oor van iemand anders....

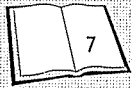
En hoe zit het dan met prins Jan en het geheim van de wiewie's? Is dit geheim veilig bij meester Hein en de koning? Waarom denk je wel of waarom vind je van niet?

3 Extra verdieping

3a Praten over taal en gevoel

Prins Jan huppelt op bladzijde 7 door het bos en hij zingt er een huppel-liedje bij:

*Hiep hiep hiep,
Wie zit er in zijn eentje in de bieb?
Hop hop hop, dat is een knappe kop.*

*Hela hola, wat een saaie boel
al uren op die stoel.*

Wie kan er huppelen op de woorden van dit liedje? Wie kan er net zo vrolijk door het bos stappen als prins Jan en er misschien de woorden wel bij uitspreken?

Kennen de kinderen misschien andere liedjes waarop je lekker kunt lopen? Of die ze wel eens zingen als ze op de speelplaats spelen? Zoals 'Witte zwanen, zwarte zwanen' of 'Joepie joepie is gekomen...' Hoe komt het dat dit lekkere huppel- of looliedjes zijn?

Op bladzijde 8 kunnen we lezen: *'Dan is hij er gloeiend bij'*.

Op bladzijde 42 wil meester Hein prins Jan *'Een lesje leren'*.

Aan het einde van het verhaal lacht de koning: *'Wat ben ik erin getuind'*.

Kennen de kinderen de betekenis van deze zegswijzen?

Als prins Jan in het roze bootje gaat varen, is *het meer zo glad als een spiegel*, (blz. 12). Hoe ziet het meer er dan uit? Kunnen de kinderen ook andere vergelijkingen maken?

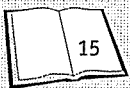
Zoals: Zo donker als...; Zo zwaar als...; Zo hoog als...

En deze: Zo ... als een wiewie; Zo ... als een klephaan; Zo ... als prins Jan

Wie weet er nog meer?

Doodsbang is prins Jan op pagina 13. Zo bang is hij misschien in zijn hele leven nog nooit geweest. Welke woorden maken dat dit stukje heel spannend is? Hoe weten we dat prins Jan zo bang is?

De wiewie's hebben een aparte manier van praten. Op bladzijde 15 staan er een paar voorbeelden van:

'Sit naas-je in de faarboot.'

'Sjie- sjie-sjie, ben een wiewie. Dag jij. Ben weer foetsie.'

Ze praten dus niet alleen anders, maar de woorden zijn ook opgeschreven zoals de wiewie's praten. Welke bijzondere dingen kunnen we opmerken over de taal die de wiewie's

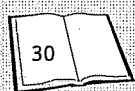

spreeken? Wie kan die taal nadoen? Wie praat er als een wiewie? Wie bedenkt er een zin die net zo klinkt als de wiewie's praten?

Hofdame Ida moet op prins Jan passen. En wat is ze boos als hij er niet meer zo prinselijk uitziet! Maar dan komt ze erachter dat het eigenlijk haar schuld is dat prins Jan er zo slordig bij loopt en ook nog eens drie lessen heeft gemist! Dan praat ze opeens heel anders. Kunnen de kinderen beide passages onderscheiden op bladzijde 22? Wie leest het stukje voor waarin Ida super streng is en wie kan haar stem dan heel verontschuldiging laten klinken? Wie laat Ida 'sorry, sorry, sorry' zeggen?

Op bladzijde 24 staat bovenaan: *'Ik fatsoeneer u even hier'*. Hoe kom je te weten wat *fatsoeneren* betekent, wanneer je deze bladzijde leest?

Wat beschrijft Colette Li dat mooi op bladzijde 30:

De zon schijnt nog wel. Maar het licht is rood nu. Het hangt in de toppen van de bomen.

Wie beschrijft wat prins Jan door het raampje kan zien? Hoe ziet de natuur er dan uit? Misschien kunnen de kinderen dat wel inkleuren met wasco?

Prins Jan ontdekt het geheim van de onzichtbare wiewie's: ze hebben een schutkleur! Welke schutkleuren hebben de wiewie's nodig gehad in het verhaal om onzichtbaar te blijven? Denk eens aan de roos, het konijn, de klephaan...

Aan het einde van het verhaal moet de koning erg lachen: *'O, o, wat ben ik erin getuind'* (blz. 51). Wat bedoelt de koning daarmee? En waarom heeft hij daar zo'n plezier om?

3b Kennis van genres

Het geheim van Adaada is een sprookje. Kennen de kinderen dit genre? Kunnen ze titels noemen van andere sprookjes en kunnen ze de korte inhoud vertellen van zo'n sprookje?

Wat maakt een verhaal tot een sprookje? Met andere woorden: wat zijn voor de kinderen de kenmerken van een sprookje?

(*'Kabouters, reuzen, feeën, heksen en sprekende dieren behoren tot de vaste figuren. Een voorkeur voor standen is er niet: straatarme houthakkers en schoenlappers komen evengoed voor als schatrijke prinsen en prinsessen. Tijd en plaats zijn doorgaans vaag ('Er was eens...'; 'In een ver land...'). Karakteristiek is dat het goede altijd beloond wordt en het kwade altijd gestraft en dat laatste soms op wrede wijze.'* Uit: *Letterkunde van A tot Z*, Het Spectrum)

Wat maakt *Het geheim van Adaada* een sprookje? Welke dingen kunnen de kinderen benoemen? De prins, het roze betoverde bootje, de geheimzinnige wezens in het bos, zoals de klephanen en de wiewie's, zouden wij dat ook kunnen meemaken?

3c Praten over illustraties

Wanneer het kind het Boekprofiel heeft ingevuld, neemt u dit erbij en vraagt u of de kinderen hun keuze kunnen toelichten.

In *Het geheim van Adaada* staat een aantal illustraties van Pauline Oud. Wat willen die tekeningen vertellen? Kunnen de kinderen bij elke illustratie met een woord uitdrukken wat er uit de tekening spreekt? Laat ze er eerst eens even over nadenken en dat woord bijvoorbeeld eens opschrijven. Zo past bij pagina 4 wel het woord *nieuwsgierig* en bij de illustratie op pagina 9 bijvoorbeeld *blij* of *vrolijk*, hoewel de bladeren van de bomen wel op enge klauwen lijken. Op pagina 13 is prins Jan *doodsbang* terwijl op bladzijde 22 Ida *streng* doet.

Hoe waarderen de kinderen de tekeningen?

Vinden ze dat de illustrator goed heeft getekend wat zij over de illustratie hebben opgeschreven? Wat maakt nu dat je bij zo'n tekening blij, bang of verdrietig opschrijft? Vergelijk met de kinderen de tekeningen van dit boek eens met de tekeningen in een ander boek. Zoek een boek uit waarin de illustrator een heel andere stijl van tekenen heeft. Laat de verschillen in tekenstijl benoemen. Let op zaken als: grote lijnen – details, bijna alleen lijnen – vlakken, realistisch – schetsmatig, de sfeer die de tekeningen oproepen.

Nog een andere suggestie: de illustrator heeft ergens een wiewie getekend in het boek. Wie vindt de wiewie in zijn schutkleur? Wie maakt er een eigen tekening van een wiewie en/of van een klephaan?

4 Verwerking

Voor verdere verwerking is nog een aantal kopieerbladen opgenomen.

4a is het Boekprofiel.

4b een creatieve opdracht.

4c de brief aan Colette Li, de schrijver van *Het geheim van Adaada*.

4d tenslotte, is het titelblad.